

Onderwerp: Omgevingswet
Datum vergadering: 23 juni 2021
Voorzitter die avond: Mevrouw G. Bruins (VVD)

Aanleiding

Op 20 april j.l. heeft de raad het Ambitiedocument Omgevingswet vastgesteld, een mooi resultaat! Om de voortgang erin te houden, is ook alvast een volgende digitale raadsavond ingepland op 23 juni 2021. Deze raadsavond is voorbereid door de raads werkgroep Omgevingswet: van en voor de raad.

Voor het houden van een volgende raadsavond is ook een concrete aanleiding: op de laatste pagina van het ambitiedocument staan namelijk de besluiten vermeld die de raad nog moet nemen vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet (wettelijke verplichting):

1. Lijst van gevallen voor bindend adviesrecht bij initiatieven die niet in het omgevingsplan passen
2. Lijst van gevallen waarbij een participatieplicht geldt bij initiatieven die niet in het omgevingsplan passen
3. Verordening nadeelcompensatie – *voorheen: planschadeverordening* –
4. Verordening op de gemeentelijke adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit, waaronder monumenten
5. Legesverordening
6. Participatiebeleid
7. Omgevingsvisie (inschatting Hof van Twente is vóór 2023)
8. Omgevingsplan (inschatting Hof van Twente is rond 2026)

In het Ambitiedocument is de gewenste “richting” voor deze besluiten op hoofdlijnen bepaald. De nadere invulling hiervan ligt nog open. Het vaststellen van bovenstaande besluiten vormt in het kader van de Omgevingswet een extra hulpmiddel bij de uitvoering van de drie rollen die de raad heeft: kaderstellen, controleren en het vertegenwoordigen van inwoners. In essentie blijft de rolverdeling tussen de gemeenteraad en het college van B&W na de inwerkingtreding van de Omgevingswet onveranderd. De gemeenteraad stelt kaders vast, en het college geeft uitvoering aan deze kaders (en toetst of initiatieven passen binnen de door de gemeenteraad vastgestelde kaders). Daarnaast houdt de gemeenteraad net als nu gedurende het beleids- en besluitvormingsproces vinger aan de pols en stuurt op de gewenste doelen.

Raad Hof van Twente ligt goed op schema!

Eind mei 2021 is landelijk besloten dat de Omgevingswet in werking treedt per 1 juli 2022. De gemeenteraad van Hof van Twente ligt goed op schema qua voorbereiding. Het is van belang het tempo erin te houden en voortvarend verder te werken aan de voorbereiding op de Omgevingswet en het tijdig nemen van bovenstaande besluiten. Hieronder staat ook een nadere planning beschreven, waarbij het de bedoeling is om de besluiten 1 t/m 6 nog dit jaar (2021) af te ronden. Dit biedt vervolgens de ruimte om alvast te “oefenen” (essentieel onderdeel in de Omgevingswet-voorbereiding) met deze nieuwe werkwijzen, zodat de raad daar ervaring mee krijgt. Uiteraard zijn de besluiten (zoals besluit 1: Lijst adviesrecht) niet in beton gegoten en kan de raad deze desgewenst in samenwerking met het college na evaluatie aanpassen gaandeweg 2022 en daarna.

Invulling informerende raad 23 juni 2021: toelichting besluiten 1 t/m 4

Op 23 juni 2021 worden in een presentatie eerst bovenstaande besluiten toegelicht: wat betekenen deze besluiten voor de raad en wat houden ze in (uitleg). Om het behapbaar te houden wordt tijdens de raadavond ingegaan op de besluiten 1 t/m 4.

Ook zullen voor deze vier besluiten de mogelijke dilemma's/keuzemogelijkheden voor de raad in beeld worden gebracht, worden voorbeelden gegeven en gaan we hierover in gesprek met elkaar.

U hoeft tijdens de informerende raadsavond op 23 juni a.s. uiteraard zelf nog geen keuzes te maken over deze besluiten 1 t/m 4. Wel zal de output van de avond worden betrokken in de “definitieve” nog uit te werken besluiten die dan via de reguliere raadsprocedure (meningsvormend > besluitvormend) op 14 september 2021 aan de raad worden aangeboden. Omdat bovenstaande besluiten in het kader van de Omgevingswet (zoals lijst adviesrecht) nieuw zijn voor de raad, is het goed om dit éérst al eens toegelicht en besproken te hebben in de informerende bijeenkomst op 23 juni a.s.

Overige besluiten 5 t/m 8 (waaronder Participatiebeleid)

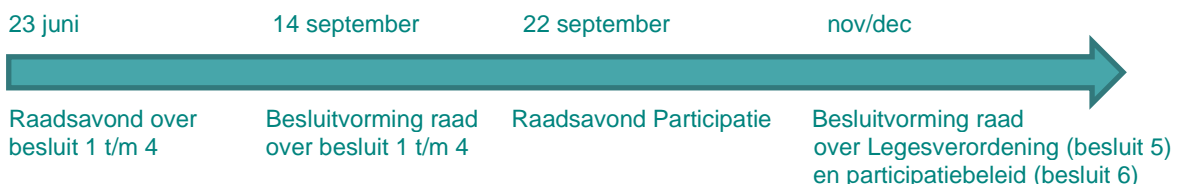
Besluit 5 (Legesverordening) zal eind 2021 aan de raad worden voorgelegd, op basis van een landelijke VNG-modelverordening die momenteel nog in ontwikkeling is.

Voor besluit 6 (Participatiebeleid) wordt zoals bekend een afzonderlijk traject doorlopen en is op 22 september 2021 een raadsavond gepland. Momenteel wordt er, met behulp van de output die uit de twee avonden (november 2020 & februari 2021) met Bureau Berenschot naar voren is gekomen, gewerkt aan een participatiebeleid met daarbij een handreiking (met voorbeelden hoe participatie kan worden toegepast). Ook wordt er een participatieverordening opgesteld. Deze concept-stukken (beleid & verordening) vormen de basis/het vertrekpunt om over het onderwerp Participatie in gesprek te gaan op 22 september a.s. Pas daarna wordt het participatiebeleid via de reguliere raadsprocedure (meningsvormend > besluitvormend) aan de raad aangeboden in het 4e kwartaal van 2021.

De nog te nemen besluiten 7 & 8 (omgevingsvisie en omgevingsplan) hoeven niet vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet te worden afgerond en komen pas later in het traject aan bod.

Planning en tijdspad

Uiteraard wordt tijdens de informerende raad op 23 juni wél een doorkijk/toelichting gegeven omtrent de planning van de besluiten 1 t/m 8, zodat de raad een duidelijk en volledig overzicht heeft van alle nog te nemen besluiten in het kader van de Omgevingswet. Op hoofdlijnen ziet die planning voor 2021 er als volgt uit:



Ter voorbereiding op de informerende raadsavond van 23 juni a.s. volgt hieronder alvast een korte toelichting over de besluiten 1 t/m 4.

Besluiten 1 & 2: Lijst van gevallen voor adviesrecht & Lijst participatieplicht

Onder de Omgevingswet kunnen vergunningen verleend worden door middel van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Daarmee kan – *ondanks strijd met het Omgevingsplan* – toch een vergunning worden verleend door het college.

De gemeenteraad kan gevallen aanwijzen, waarin het college niet zomaar van het omgevingsplan kan afwijken en een vergunning kan verlenen. In die gevallen wordt de raad om een bindend advies gevraagd.

Ook kan de gemeenteraad het besluit nemen om participatie verplicht te stellen bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten. Beide besluiten / lijsten (adviesrecht en participatieplicht) hangen veelal samen, denk hierbij bijvoorbeeld aan de zonneparken: het is denkbaar dat de raad hierop zowel een adviesrecht wil als participatie verplicht wil stellen. In de huidige situatie wordt hiervoor een zogenaamde Verklaring van geen bedenkingen (VvGB) gevraagd aan de raad. Om het werkbaar te houden wijst de raad in de huidige situatie gevallen aan waarin een VvGB *niet* nodig is. Onder de Omgevingswet

is het precies omgekeerd: dan wijst de gemeenteraad gevallen aan waarin *wél* een bindend advies nodig is van de raad om af te wijken van het omgevingsplan. Dit adviesrecht van de gemeenteraad is een zogenaamd verzwaard, bindend advies. Het college van B&W mag daar niet van afwijken.

De gemeenteraad moet - vóórdat de Omgevingswet van kracht wordt - een besluit nemen over de gevallen waarin hij advies wil geven en een participatieplicht wil. Het huidige raadsbesluit 'aanwijzingslijst gevallen waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen nodig is' vervalt namelijk automatisch bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Zou de gemeenteraad niets regelen, dan hoeft het college niet naar de gemeenteraad voor activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan. Tijdens de raadsavond van 23 juni 2021 zullen we de dilemma's bij deze beide lijsten schetsen en voorbeelden geven.

Besluit 3: Verordening nadeelcompensatie (voorheen: planschadeverordening)

Vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet dient de raad deze verordening vast te stellen. De overheid kan rechtmatig handelen, maar toch schade veroorzaken. Bijvoorbeeld door het verlenen van een omgevingsvergunning die de aanleg van een appartementencomplex mogelijk maakt, waardoor het eigendom van het naastgelegen perceel in waarde achteruitgaat. Of denk aan werkzaamheden aan de weg, waardoor een bedrijf (tijdelijk) onbereikbaar is en inkomsten misloopt. Het gaat dus niet alleen om schade veroorzaakt door rechtmatige besluiten, maar ook om schade veroorzaakt door rechtmatige feitelijke handelingen.

Nadeelcompensatie is dus breder dan de *huidige planschaderegeling*. Bij planschade gaat het enkel om inkomensderving of vermindering van de waarde van een onroerende zaak als gevolg van een planologische maatregel. De huidige procedure is geregeld in de "Procedureverordening voor tegemoetkoming in planschade Hof van Twente 2013".

Het doel van de nieuwe regeling onder de Omgevingswet is om te komen tot meer eenduidigheid en overzichtelijkheid in het nadeelcompensatierecht. De nieuwe regeling bevat al veel regels voor de afwikkeling van aanvragen om schadevergoeding, zoals het instellen van een schadecommissie en het heffen van een recht (financieel drempelbedrag) voor het in behandeling nemen van een aanvraag. Slechts over enkele onderwerpen is het mogelijk om aanvullende regels op te nemen in een nieuwe gemeentelijke verordening nadeelcompensatie, denk aan regels over het eventueel uitbetalen van een voorschot van de schadevergoeding.

Besluit 4: Verordening op de gemeentelijke adviescommissie ruimtelijke kwaliteit

De raad moet deze verordening vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet vaststellen, waarna er één (nieuwe) adviescommissie wordt ingesteld. In de huidige situatie maken we gebruik van de diensten van een afzonderlijke stadbouwmeester (voor toetsen bouwplannen aan welstand) en een afzonderlijke Erfgoedcommissie (voor adviseren aanvragen om monumentenvergunningen). Onder de Omgevingswet moet er één gezamenlijke adviescommissie worden aangewezen. De leden van die adviescommissie houden elk hun eigen deeltaken. Het benoemen van de leden kan, zoals in de huidige situatie het geval is, gedelegeerd worden aan het college. Aan zowel ons huidige beleid voor welstand als voor monumenten *wijzigt inhoudelijk niets*. De nieuwe adviescommissie adviseert bij aanvragen om monumentenvergunning en andere (bouw)plannen gerelateerd aan (beschermd) erfgoed. Doordat er straks één adviescommissie is, vindt er structureel afstemming plaats waar welstand en monumentzorg elkaar raken.